

Crna Gora
Ministarstvo odbrane

BESPLATAN
PRIMJERAK

PARTNER

Mjesečnik o evroatlantskim integracijama, odbrani i vojsci

Broj 43 decembar 2011. godine

Posjeta IV kontingentu
u Avganistanu

ISSN 1800-7759

9771800775009

VISOKE OCJENE ZA NAŠE VOJNIKE

NATO program "Nauka za mir i bezbjednost"

Simulacijom katastrofa do veće sigurnosti

Elektrotehnički fakultet (ETF) Univerzитета Crne Gore i Ministarstvo odbrane, kroz NATO program "Nauka za mir i bezbjednost", nastavljaju sa pripremama za puno funkcionisanje hardversko-softerskog sistema za simulaciju toka elementarnih katastrofa, pod nazivom GEPSUS, što, u slobodnom prevodu, znači obrada geografskih informacija u funkciji bezbjednosti od zagađenja životne sredine unutar urbanih područja. Simulacioni sistem omogućava obuku i adekvatnu pripremu za reagovanje na moguće vanredne situacije, prije nego se one stvarno dogode i prije izlaska na teren. U fokusu projekta su katastrofe koje mogu biti izazvane nekontrolisanom emisijom vazdušnih zagađivača, industrijskih objekata, saobraćaja, šumskih požara i eksplozija. Cilj GEPSUS-a je da se savremenom primjenom tehnologija adekvatno modelira i simula tok katastrofe i sistem adekvatnog reagovanja. Krajnja svrha je spasavanje života i umanjenje materijalnih šteta.

Sjedište regionalnog NATO Centra za simulaciju elementarnih katastrofa, sa akcentom na vazdušne zagađivače, koji će kasnije obuhvatiti i ostale vidove katastrofa, biće u Crnoj Gori. Ministar odbrane Boro Vučinić primio je tim povodom delegaciju NATO programa koja realizuje projekat i tom prilikom istakao da Ministarstvo od početka podržava inicijativu. "Biće obezbijeđene prostorije i infrastruktura za Centar i stručno osoblje za rad na implementaciji projekta koji ima veliki značaj ne samo za sistem odbrane, nego za društvo u cjelini", kazao je on.

Centar će biti u okviru Ministarstva, a u njemu će biti trenirani polaznici iz drugih NATO članica, kao i polaznici i profesionalci iz Crne Gore i to na svim nivoima i iz svih institucija i privrednih subjekata. "U svijetu se vojna nauka obično najviše kotira. Zašto? Jer u vojnoj nauci nema plagijata. Morate da

date rezultat i rezultat mora da bude vidljiv", kazao je partner-direktor GEPSUS projekta, profesor ETF u Podgorici dr Radovan Stojanović. Softverski simulator i realni sistem biće razvijani u specijalnom Centru za modelovanje i simulaciju elementarnih katastrofa koji će biti organizovan i opremljen od strane Ministarstva odbrane i ETF, uz pomoć doniranih sredstava. Na taj način će se uporediti teorijski i praktični rezultati i ocijeniti upotrebljivost

simulatora. Softverski simulator, realni pilot sistem, rezultati testiranja i sam Centar četiri su glavna proizvoda ovog projekta. Ovi proizvodi biće integralni dio sistema sprječavanja i borbe sa elementarnim katastrofama.

Geographical Information Processing for Environmental
Pollution-Related Security within Urban Scale Environments

“Planiramo da stvorimo sredstvo koje će u budućnosti biti osnova za reagovanje u kriznim i vanrednim situacijama. Crna Gora se čvrsto obavezala i predala ovom projektu. To nas jako raduje, a radujemo se i jednoj jakoj i uspješnoj saradnji”, istakao je NATO direktor projekta prof. dr Raffaele De Amicis iz Italije. Da bi se napravio pouzdan sistem za zaštitu od katastrofa potrebno je, što je moguće tačnije, predvidjeti obim i tok katastrofe. Računari pomoću specijalizovanih programa - simulatora matematički modeluju i simuliraju katastrofu, uzimajući u obzir veliki broj

PRIZNANJE

Projekat “Modeli simulacije vazdušnih zagađivača u urbanim sredinama” kojim je ispred Univerziteta Crne Gore rukovodio Elektrotehnički fakultet, nagrađen je na 23. međunarodnoj konferenciji iz oblasti sistemskih istraživanja, informatike i kibernetike, u avgustu 2011.godine u BadenBadenu, Njemačka. Riječ je o jednoj od najprestižnijih konferencija u toj oblasti. Naučni tim, predvođen prof. dr Radovanom Stojanovićem sa Elektrotehničkog fakulteta, dobio je nagradu za najbolji naučni rad na konferenciji. Pored Stojanovića, autori rada su istraživači iz Slovenije, Italije i Izraela.

ulaznih podataka - tip i karakteristike zagađivača, geografske odlike terena, urbanistička infrastruktura, naseljenost i struktura stanovništva, vremenski uslovi, tehnička opremljenost, struktura sistema zaštite, sve do podataka o svakom stanovniku na bilo kojoj koordinati. “Prikupljanje podataka osnova je za dalje predviđanje. Saradnja sa Agencijom za nekretnine, Eko-toksikološkim zavodom, Hidrometeorološkim i Seizmološkim zavodom je od suštinskog značaja i ono na čemu treba raditi i što treba unaprijeđiva-

ti. Naš doprinos bi se odnosio na korišćenje i dalju razmjenu geografskih podataka”, kazao je De Amicis. “Ovdje je važno stvaranje jedne realne slike situacije i donošenje prave odluke u pravo vrijeme. Jako je bitno i pitanje odgovornosti. Kao što sam rekao u pitanju je

process donošenja odluka. To je pitanje života i smrti i iz tog razloga, glavno i suštinsko pitanje je postavljanje dobre koordinacije i dobre saradnje. Crna Gora je zemlja u kojoj vlada mir, gdje se ne dešavaju često vanredne situacije. Ipak u tom domenu tre-

ba imati određeno iskustvo kako bi se razvio segment svijesti i spremnosti”, istakao je izraelski ko-direktor projekta Doron Elhanani, podsjetivši na prošlogodišnje poplave.

Gligor. R. Bojić

VJEŽBA ZA USLOVE KATASTROFE

Prezentacija GEPSUS projekta delegaciji NATO obavljena je na poligonima kasarne „Milovan Šaranović“ u Danilovgradu. Njen domaći bila je pomoćnica ministra odbrane za razvoj i zaštitu informaciono komunikacionih sistema Mira Cerović. Nakon prezentacije, realizovana je vježba kroz koju se se mogle sagledati aktivnosti i učešće pripadnika Brigade kopnene vojske u pružanju pomoći civilnim institucijama i opremom u slučaju ekoloških, prirodnih i drugih katastrofa. Prezentovane su sposobnosti pripadnika Brigade kopnene vojske u gašenju požara, pomoći povrijeđenim, evakuaciji materijalnih dobara i ljudstva, kao i premošćavanje prepreka, uređenju prostora i zemljišta, sanaciji puteva i angažovanju u slučaju akcidenata izazvanih hemijskim sredstvima.